

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1507/2512

นางกิมหลัน ยิวเทพากรโจทก์ นางศิริวัฒนา เสนาพันธ์จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 369, ป.พ.พ. มาตรา 370, ป.พ.พ. มาตรา 386, ป.พ.พ. มาตรา 388, ป.พ.พ. มาตรา 850

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยกล่าวหาว่าบิดาโจทก์ยกยอกไม้ เพื่อระงับข้อพิพาท โจทก์ผู้เป็นบุตรได้เข้าทำสัญญาแทนบิดาส่งไม้ให้จำเลย โดยจำเลยจะชำระเงินค่าไม้ โจทก์จึงตกอยู่ในฐานะเป็นคู่กรณีกับจำเลย สัญญานี้จึงเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ ตามสัญญาโจทก์จำเลยมีหน้าที่ชำระหนี้ต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน ครั้นเมื่อโจทก์ส่งไม้มาตามสัญญา ไม้เสื่อมคุณภาพเพราะความผิดของโจทก์ที่ชักลากไม้ล่าช้า การชำระหนี้จึงกลายเป็นไร้ประโยชน์แก่จำเลย เมื่อจำเลยบอกปิดไม่รับมอบไม้ถือว่าเป็นการบอกเลิกสัญญาแล้ว โจทก์จะฟ้องบังคับให้จำเลยรับไม้และชำระเงินไม่ได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๘ โจทก์จำเลยได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันว่า เมื่อโจทก์นำไม้จำนวน ๓๔๘ ท่อนมาถึงกรุงเทพ ฯ แล้ว โจทก์จะโอนกรรมสิทธิ์ไม้ให้จำเลย และจำเลยจะจ่ายเงิน ๕๘,๐๐๐ บาทให้โจทก์ทันที โจทก์ได้นำไม้มาถึงตามสัญญาเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๐๘ โจทก์ขอให้จำเลยชำระเงินและรับโอนกรรมสิทธิ์ไม้ จำเลยเพิกเฉย และขอให้ศาลบังคับ จำเลยให้การว่าจำเลยออกเงินให้นายประจวบเป็นผู้แทนจัดทำไม้มาให้จำเลย ๕๐๐ ท่อน ต่อมานายประจวบร่วมกับบิดาโจทก์ยกยอกไม้จำนวนนี้ จำเลยจึงอายัดไม้ไว้ และได้ทำการตกลงกับบิดาโจทก์ โจทก์ซึ่งเป็นบุตรเข้าทำสัญญาในนามของโจทก์เอง ยอมส่งไม้ให้จำเลย หลังจากทำสัญญาแล้ว โจทก์ไม่รับจัดการชักลากไม้มากรุงเทพ ฯ ทำให้ไม้เสื่อมคุณภาพและราคาตกไม่สมประโยชน์ของจำเลย จำเลยจึงไม่มีหน้าที่ชำระหนี้ สัญญาท้ายฟ้องไม่ใช่สัญญาประนีประนอมยอมความ เพราะโจทก์จำเลยไม่มีกรณีพิพาทกัน จึงไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า สัญญาท้ายฟ้องเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ เพราะได้มีกรณีพิพาทเกิดขึ้นแล้วระหว่างบิดาโจทก์กับจำเลย เมื่อโจทก์ยอมตนเข้ามาผูกพันแทนบิดาโจทก์ก็ตกอยู่ในฐานะคู่กรณีกับจำเลย จำเลยทำการชักลากไม้มาล่าช้าอันเกิดจากความผิดของโจทก์เอง ทำให้ไม้เสื่อมคุณภาพ เมื่อโจทก์จำเลยมีหน้าที่ต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน จำเลยจึงมีสิทธิเลือกเอาว่าจะเลิกสัญญาหรือรับชำระหนี้โดยลดส่วนอันตนจะชำระหนี้ตอบแทนนั้นลง โจทก์ไม่มีสิทธิบังคับจำเลยให้ชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วน ฟังได้ว่าจำเลยได้เลือกเอาการบอกเลิกสัญญา โจทก์ทราบแล้วพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเดิมจำเลยกับบิดาโจทก์มีกรณีพิพาทกันเรื่องไม้ แต่แล้วก็ตกลงกันได้ โดยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน โจทก์ยอมตนเข้ามาเป็นคู่สัญญาแทนบิดาโจทก์ จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ยอมรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่แทนบิดา จึงต้องผูกพันโจทก์ ศาลฎีกาเห็นต่อไปว่าโจทก์จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๘ โจทก์ชักลากไม้มาถึงกรุงเทพ ฯ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๐๘ รวมเวลา ๔๕ วัน ทำให้ไม้เนื่ออ่อนแออยู่ในน้ำเสื่อมคุณภาพ ความล่าช้าเพราะความผิดของโจทก์เอง โจทก์ในฐานะลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ คือไม่

ส่งมอบไม้ทั้งหมดแก่จำเลยผู้เป็นเจ้าหนี้ภายในเวลาซึ่งตกลงกัน การชำระหนี้จึงกลายเป็น
ไร้ประโยชน์แก่จำเลย จำเลยก็ได้แสดงการบอกปิดไม่รับมอบไม้ทั้งหมดตามโจทก์ ถือว่าเป็น
การแสดงเจตนาบอกลีกลายต่อโจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องบังคับจำเลยให้รับไม้และชำระเงินแก่
โจทก์ พิพากษายืน

องค์คณะ

ม.ร.ว.ทองเพิ่ม ทองแถม · ชิต บุญยประสงค์ · แฉม สิริสาตี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1507/2512>